

MEUBELBEURS
MILAAN
2007

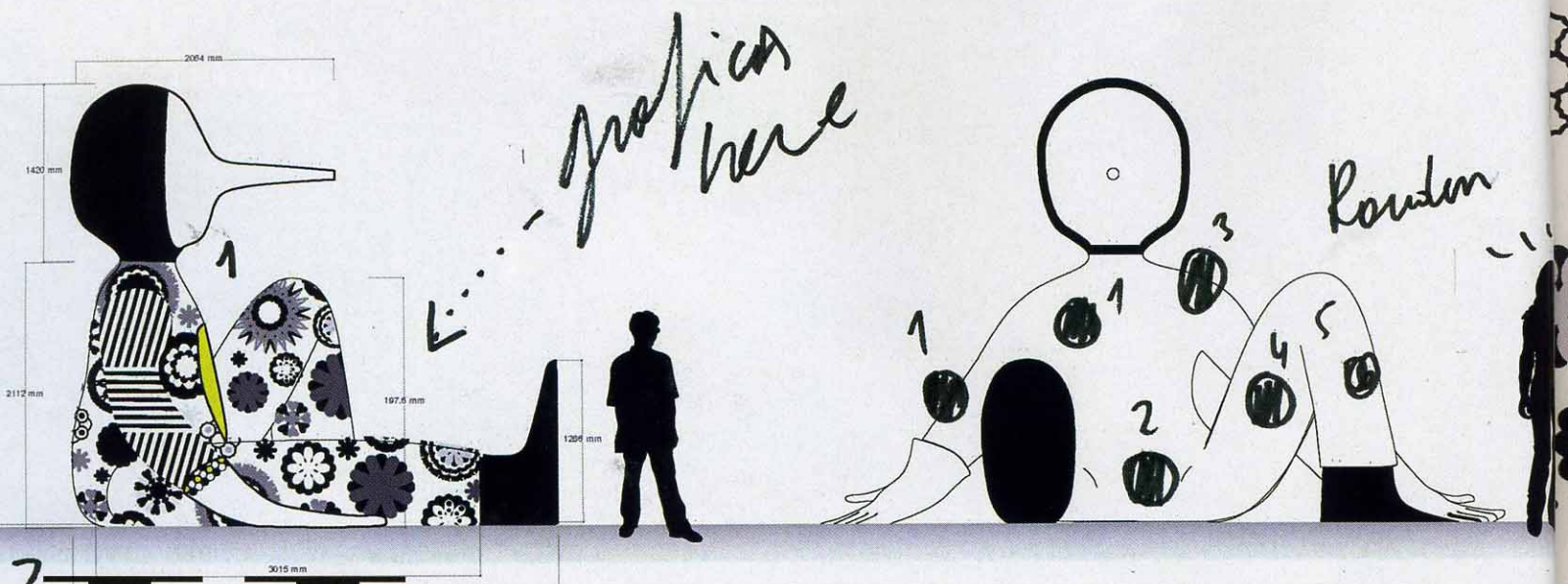
Een journalist van de New York Times verklaarde Jaime Hayon voor gek. Maar zijn op het oog onmogelijke installatie Pixel Ballet voor Bisazza bleek een blikvanger tijdens de Salone del Mobile. Gekkenwerk was het wel. Aan Pinocchio werkten zes weken lang meer dan tien paar mensenhanden.

Fotografie Nienke Klunder Tekst Paul Geerts

Pinocchio's place

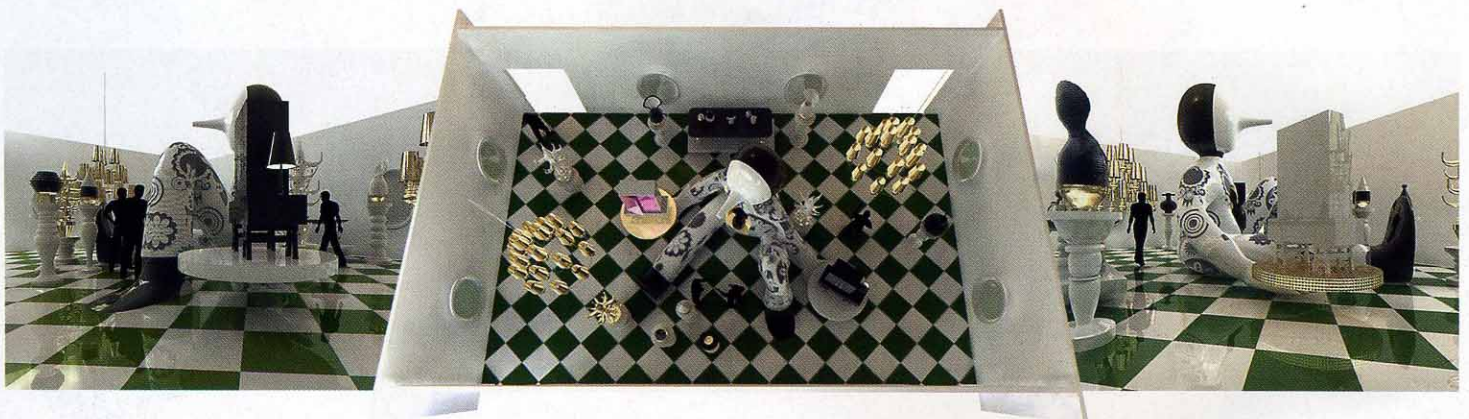

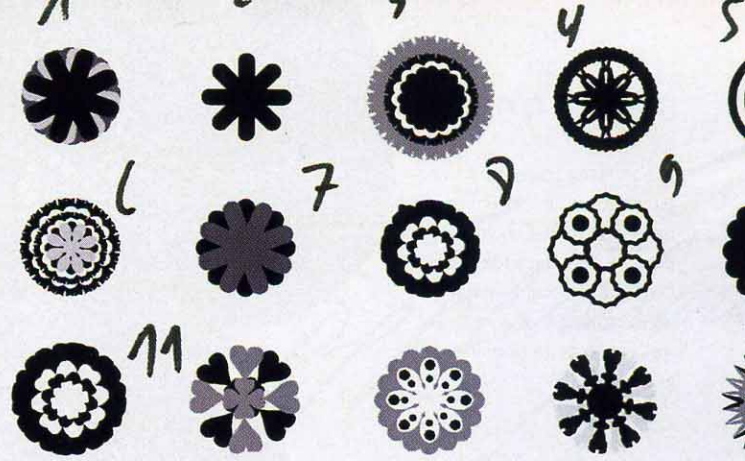
De presentatieruimte van Bisazza in Milaan, met rechts de enorme Pinocchio. In de nis in zijn buik kan een vaas staan. De gouden cactus tegen de achterwand maakt deel uit van de collectie Stage, die eerder dit jaar te zien was in de Rotterdamse galerie Vivid.

Hij zit op zijn gemak, uitdrukingsloos, de lange neus eigenwijs in de ruimte gestoken. Omringd door belangstellenden die zich door zijn wat logge uitstraling en omvang wellicht wat minder op hun gemak voelen. Pinocchio heet het boegbeeld van Pixel Ballet, de installatie die Jaime Hayon (1973) op verzoek van Bisazza voor de Salone del Mobile in Milaan maakte. Een enorm stuk speelgoed in een designomgeving. Met die woorden omschrijft de Spaanse ontwerper zijn creatie. Juist die omschrijving zette een journalist van de New York Times, die de ontwerper voor gek verklaarde, op het verkeerde been. Want half april is Milaan tenslotte het centrum van design en niet van kunst, zo oordeelde de schrijver. En toch wil Hayon juist grenzen slechten. Hij heeft een broertje dood aan meubelfabrikanten die hun aanbod afstemmen op de vraag van het publiek. Hayon constateert dat er gelukkig steeds meer bedrijven zijn die streven naar vernieuwing, die samen met een ontwerper het experiment opzoeken en het publiek willen verrassen. Het is een aanpak waarmee Bisazza, fabrikant van glasmazaïek, groot is geworden. Het bedrijf dat vorig jaar het vijftigjarig bestaan vierde, vaart sinds 2000 nadrukkelijk een andere koers. Sindsdien horen mozaïektegels wat de Italianen betreft niet langer uitsluitend thuis in de badkamer. Het bedrijf wil juist andere vertrekken

in huis én de buitenruimte veroveren. Om dat te bereiken neemt de marktleider geregeld bekende of talentvolle ontwerpers in de arm. Zo paste Marcel Wanders de steentjes toe in de Lute Suites in Ouderkerk aan de Amstel. Ook ontwerpers als Patricia Urquiola, Fabio Novembre en Alessandro Mendini (de trappenhal van het Groninger Museum) lieten zich erdoor inspireren. 'Het mes snijdt aan twee kanten,' verklaart Fokke Vos, die het bedrijf in Nederland vertegenwoordigt. 'We kunnen elkaar versterken. Maar als het poppetje bekender wordt dan het merk, dan is het tijd om verder te zoeken.' Vandaar dat het bedrijf regelmatig nieuwe ontwerpers aan de lijst toevoegt. Het belangrijkste resultaat van de samenwerking is dat de ontwerpers het product in de schijnwerpers plaatsen. 'Door de grenzen op te zoeken, merk je hoe breed toepasbaar mozaïek is. En daardoor groeit de vraag.' Uit de presentatie in Milaan blijkt bovendien dat de mozaïekfabrikant een fijne neus heeft voor ontwerptalent. Naast objecten van Jaime Hayon is ook werk te zien van Studio Job, waarmee het bedrijf misschien wel de meest hete ontwerpers van het moment onder dak heeft. Beide presentaties, los van elkaar ontstaan, sluiten bovendien wonderwel bij elkaar aan. Vooral als het gaat om de afmetingen van het werk. Ook al kiest Hayon nadrukkelijker voor kleur, doordat overwegend

* CAKET

Een vaas is geen vaas. Een vaas is een persoonlijkheid

alledaagse objecten sterk zijn uitvergroot heeft de presentatie iets van een sprookje waarin de bezoekers ongewild de rol krijgen van dwergen. Door de hoeveelheid kleine steentjes ogen de ontwerpen enigszins als sterk uitvergroete foto's. De steentjes zijn pixels geworden. Vandaar de naam Pixel Ballet.

In dat uitvergroten schuilt wel iets van kunst, bekent Hayon, die heeft getracht verschillende ontwerpdisciplines – vormgeving en beeldhouwkunst – samen te voegen. Dat typeert de aanpak van de in Madrid geboren Spanjaard, die pas drie jaar zijn eigen studio runt. Hij ziet zichzelf als een buitenbeentje, neemt het niet zo nauw met conventies. Zijn ontwerpen prikkelen, maar doen vaak in niets denken aan de bekende beeldentaal van zijn collega's. Ze balanceren op het randje van kunst en design, van modern en klassiek. Een vaas is bij hem niet zomaar een vaas. Het is een 'persoonlijkheid' waarin toevallig ook nog eens een bloem of tak past. Waarmee hij zich heeft ontworsteld aan zijn opleiding in Madrid, die volgens hem nogal orthodox was. 'Ze begrepen er niets van mijn aanpak', zegt Hayon. 'Ik dacht dat ik in een creatieve omgeving terecht zou komen, maar de eerste lessen die ik kreeg gingen over Bauhaus. Moet je voorstellen: het was in de jaren negentig en ik kreeg les over een stroming uit de jaren dertig.' Met zijn installatie in Milaan wil Hayon laten zien dat vormgeving niet meer op zichzelf staat. Dat kan in deze tijd, denkt hij, omdat het publiek al heel wat extremen heeft zien langskomen en daardoor minder bang is voor een experiment. 'Wat is design? Dat is de vraag die tegenwoordig vaak wordt gesteld. Het grappige is dat vormgeving tegenwoordig meer op kunst lijkt dan kunst zelf,' aldus de ontwerper.

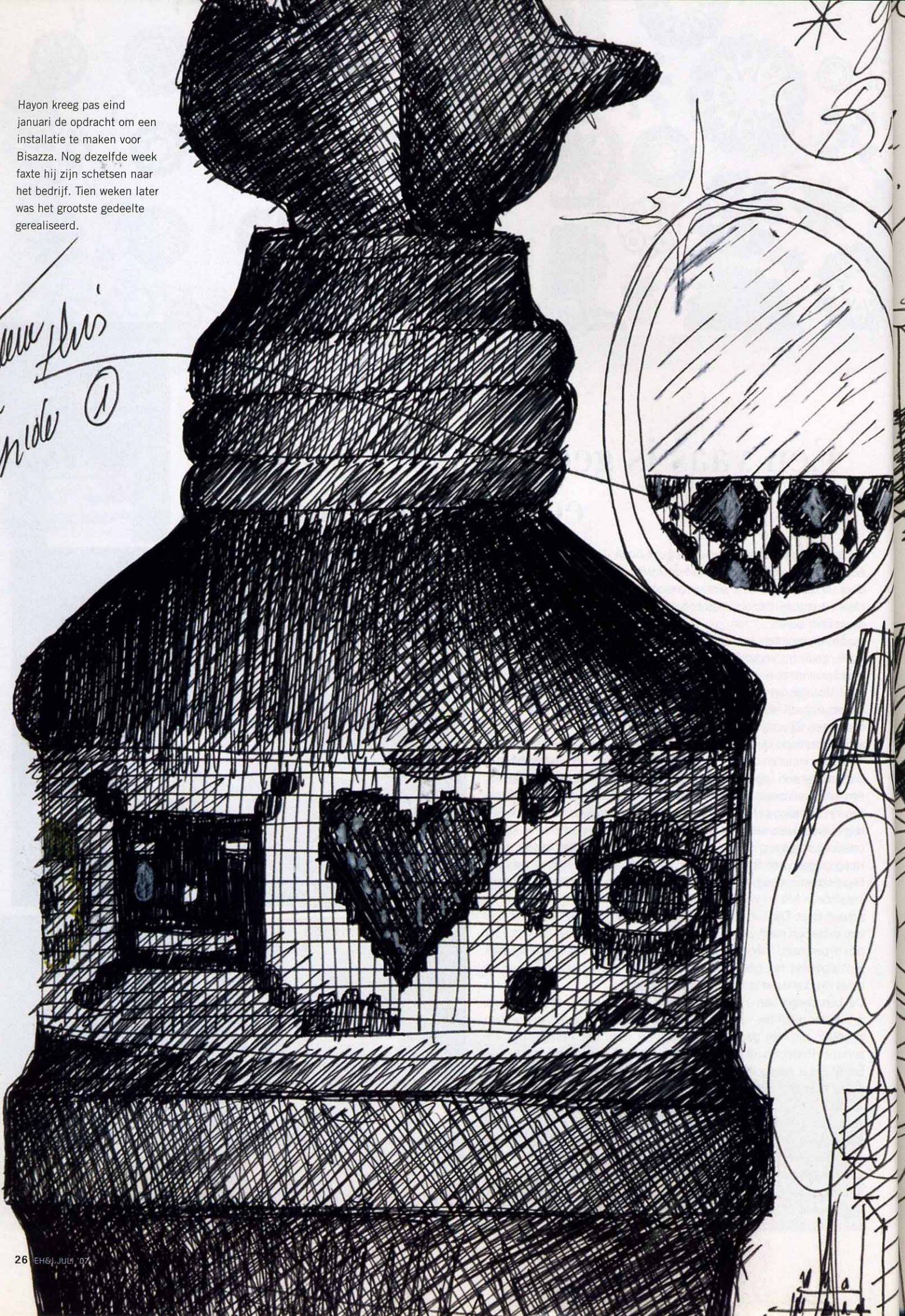
De benadering van Hayon, die sinds kort opereert vanuit Londen, is in ieder geval die van een kunstenaar. De verschillende ontwerpen in Milaan zijn met de hand gemaakt. Zo werd het 'lichaam' van de enorme Pinocchio eind februari vervaardigd in Valencia, door een bedrijf dat is gespecialiseerd in de productie van enorme beelden. Het object bestaat uit een metalen frame dat is bekleed met platen van ►

Boven Een gedetailleerde schets en ruwe schets van de Pinocchio waarop te zien is waar welke dessins moeten worden aangebracht. Elke bloem op het omvangrijke beeld is anders. **Rechts (van boven naar beneden)** Jaime Hayon past zijn ontwerpen soms op het laatste moment nog aan. • Twee paar mensen handen beleggen het enorme been met mozaïek. • Het boordje van de mouw is gedecoreerd met witte, zwarte en goudkleurige steentjes. • Drie vazen, voordat ze zijn voorzien van mozaïek. **Linkerpagina** Een maquette van de ruimte in Milaan, waarin de verschillende onderdelen goed te zien zijn.

Hayon kreeg pas eind januari de opdracht om een installatie te maken voor Bisazza. Nog dezelfde week faxte hij zijn schetsen naar het bedrijf. Tien weken later was het grootste gedeelte gerealiseerd.

*Steenhuis
n
nide ①*

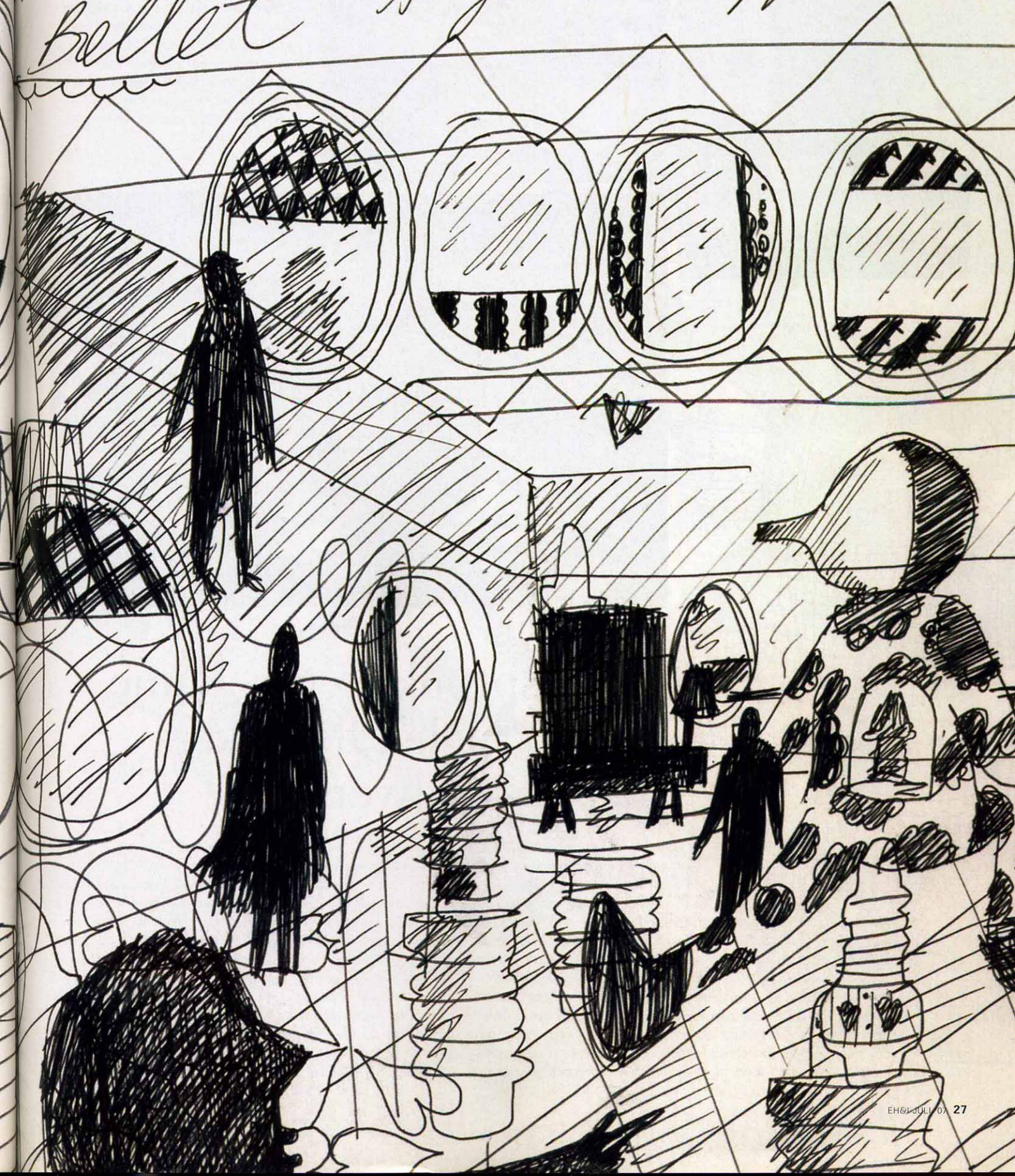
1000 to
Stok-ct

* *stun* as
pattern
pola BISTRA

* STARS in wens-

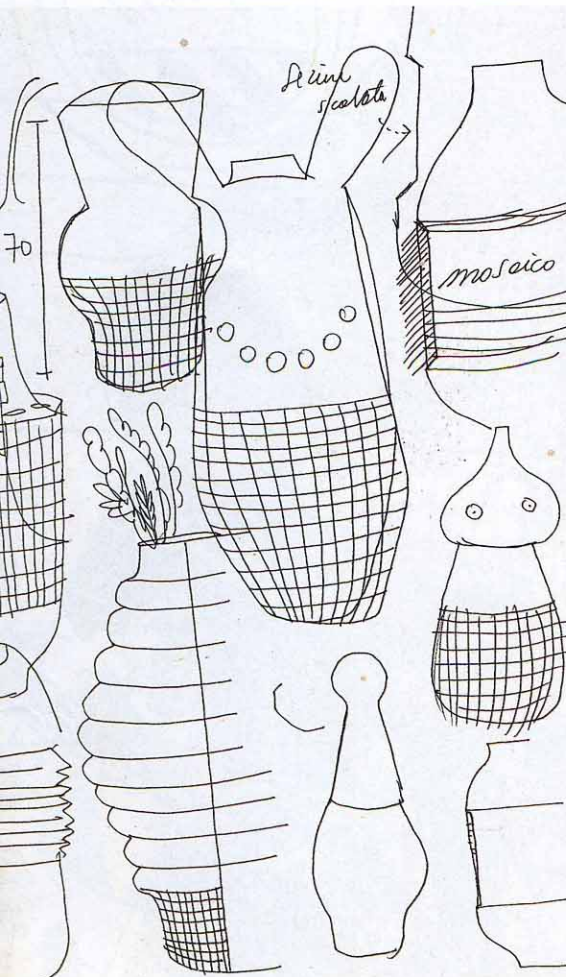
* furniture applications

+ Heyan
ixel
Ballet

Linksboven Het zwarte meubilair vormt een rustpunt in de uitbundige presentatie. **Rechtsboven** Speelse vormen weerspiegelen het eigenwijze handschrift van Hayon. **Linksonder** Nieuwe ontwerpschetsen. **Rechtsonder** Hayons kleurrijke cactussen doken eind 2006 voor het eerst op tijdens de kunstmanifestatie Art Basel in Miami. **Rechterpagina** Door de grote hoeveelheid kleine steentjes ogen de ontwerpen als uitvergrote foto's. De steentjes zijn pixels geworden.

In de sprookjes van Jaime Hayon spelen bezoekers de rol van dwergen

zich de eerste keer dat het beeld overeind werd getakeld. 'Een beetje beangstigend, omdat we niet wisten of het overeind zou blijven staan. Maar het resultaat was verrassend,' zegt de ontwerper, die het gevaarte met gevoel voor sentiment – en als een heuse Gepetto – betitelt als 'zijn zoon'. Van Valencia verhuisde het beeld begin maart naar Spilimbergo, het centrum van de Italiaanse mozaïekwereld. Meer dan twintig mensenhanden en zo'n zes weken waren nodig om de door Hayon uitgedachte decoraties om te zetten in een speels mozaïek. 'Het mooie is dat de patronen op Pinocchio ook gewoon op

polystyreen en fiberglas. Die zijn vervolgens afgesmeerd met polyurethaan. Hayon herinnert

een wand kunnen worden toegepast,' vertelt Hayon. Toch heeft hij dat juist bewust niet gedaan. 'Mozaïek is weliswaar een industrieel product, je kunt de steentjes naar je hand zetten. Omdat Bisazza ze zelf meestal op een muur aanbrengt, heb ik er juist voor gekozen om er losse objecten mee te bekleden. In combinatie met bijvoorbeeld marmer, fiberglas of keramiek.' Voorbeeld van zijn keramische werk zijn de zestig en negentig centimeter hoge vazen, waarvoor Hayon met een Italiaanse pottenbakker in zee ging. 'Oorspronkelijk zouden ze honderdveertig centimeter hoog worden, maar omdat ze gingen wiebelen op de draaischijf heb ik daarvan afgezien. Zo werk ik het liefst: als iets niet kan, moet je ter plekke ingrijpen, zodat het eindresultaat altijd afhankelijk is van het moment.' ■

Jaime Hayon

www.hayonstudio.com

Bisazza

(033) 489 00 72, www.bisazza.it